

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VII.30.384/2020/7.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

Az I. rendű felperes: ...

A II. rendű felperes: ...

Az I-II. rendű felperések képviselője: dr. Ulics Erika ügyvéd

Az I. rendű alperes: ...

A II. rendű alperes: ...

A III. rendű alperes: ...

Az I. rendű és a III. rendű alperések képviselője: Törös Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fekete Zita ügyvéd)

A II. rendű alperes képviselője: dr. Szláma Emma ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperések

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.591/2019/10. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Debreceni Törvényszék 7.P.20.471/2018/65. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Egyetemlegesen kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül az I. rendű és a III. rendű alpereseknek együttesen 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt 763.000 (hétszázhatvanháromezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2005. május 31-én a II. rendű alperes mint kölcsönigénylő a felperesek jelenlétében terjesztett elő és írt alá kölcsönkérelmet az I. rendű alperes jogelődjének irodájában. A kérelem szerint a II. rendű alperes 10.000.000 Ft szabad felhasználású kölcsönt igényelt CHF devizanemben meglévő hitele kiváltására, amelynek fedezetét a felperesek tulajdonában volt ingatlan jelentette.

[2] 2005. július 25-én az I. rendű alperes jogelődje mint hitelező, a II. rendű alperes mint adós, valamint az I. rendű és a II. rendű felperesek mint zálogkötelezettek közjegyzői okiratba foglalt hitelszerződést kötöttek. A szerződés szerint az I. rendű alperes jogelődje 64.287 CHF, de a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamon átszámított, legfeljebb

9.160.000 Ft-nak megfelelő kölcsönt nyújtott. A szerződés I.9. pontjában rögzítették: a kölcsön kockázataival kapcsolatban az adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó, hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy az előfinanszírozási időszak és a futamidő alatt a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkori érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Jelen szerződés aláírásával adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta a bankkal szemben igényt az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít.

[3] A szerződés V.4. pontja szerint a szerződésben nem szabályozott kérdésekben az I. rendű alperes jogelődjének üzletszabályzata és hirdetményei is irányadóak azzal, hogy a bank valamennyi szerződő fél részére a jelen szerződés aláírását megelőzően kellő időben átadta az üzletszabályzatot és felhívta figyelmüket az üzletszabályzatban foglalt általános szerződési feltételekre, különös tekintettel az előtörlesztés és az ingatlanbiztosíték bérbeadásának feltételeire vonatkozó, más hitelintézetektől eltérő rendelkezéseire, valamint azon rendelkezéseire, amelyek a szerződő felek részére hátrányos jogkövetkezményeket tartalmaznak. Az adós és a zálogkötelezett kijelenti továbbá, hogy a hitelező üzletszabályzatát és a jelenleg érvényes hirdetményét szintén megismerte és magára kötelezőnek elfogadta.

[4] A szerződés V.9. pontjának utolsó bekezdése rögzítette, hogy a közjegyző az okiratot elkészítette, a felek, illetőleg képviselőik előtt felolvasta, tartalmát és jogkövetkezményeit megmagyarázta.

[5] 2014. március 10-én az I. rendű alperes a hitelszerződést felmondta. A felmondásban rögzítette, hogy 2014. február 24-i hatállyal 402,23 CHF lejárt tőke és 9.350,80 CHF lejárt kamattartozás (összesen: 2.508.782 Ft) áll fenn, a felmondás alapján pedig mindösszesen 61.258,79 CHF és 24.652 Ft hiteltartozás (összesen: 16.881.498 Ft.). Az I. rendű alperes jogelődje által elkészített felülvizsgált elszámolás eredményeként 16.284,276 CHF-et (4.143.983 Ft-ot) írtak jóvá a II. rendű alperes tartozásából.

A felperesek keresete és az alperesek ellenkérelme

[6] A felperesek módosított keresetükben – többek között – annak megállapítását kérték, hogy a felmondás érvénytelen, mivel az adósnak az elszámolásból adódó túlfizetés miatt ténylegesen nem áll fenn tartozása. Kérték továbbá annak megállapítását, hogy a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatása tisztességtelen, a felperesek zálogkötelezettként pedig egyáltalán nem kaptak ezzel összefüggő tájékoztatást. Az üzletszabályzat és a hirdetmények nem váltak a szerződés részévé, azt a felperesek nem ismerhették meg.

[7] Az I. rendű és a III. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, a II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az első- és a másodfokú bíróság határozat

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a perbeli szerződés I.7. pontja, amely a felmondás szabályait tartalmazta, különösen súlyos szerződésszegésnek minősítette, ha az adós a szerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségét annak esedékességét követő 30 napon belül nem teljesíti. Az I. rendű alperes jogelődjének számítása szerint 2014. február 24-én 61.258,79 CHF volt a tartozás, míg a 2015. április 22-i elszámoló levélben közölt túlfizetés (amit az adós tartozásába előtörlesztésként beszámított) 56.025,41 CHF volt. Az elsőfokú bíróság utalt arra, a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő számítása szerint a felmondáskor 13.757,23 CHF tartozás állt fenn a felülvizsgált elszámolás szerint tisztességtelenül felszámított összeg betudásával is. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdésének, az világos és érthető ezért az nem tisztességtelen.

[9] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helyben hagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: az ügy érdemi elbírálását nem befolyásolta, hogy a beszerzett írásszakértői vélemény alapján bizonyítást nyert, miszerint a felperesek nem írták alá a kölcsönkérelmet, mivel az egyébként sem tartalmazott tájékoztatást az árfolyamkockázatról. A felperesek ugyanakkor jelen voltak a szerződéskötést megelőző banki megbeszélés során, a kölcsönszerződést pedig saját maguk írták alá. A szerződés V.4. és V.9. pontok közokirati formában rögzítik, hogy valamennyi szerződő fél részére átadták a szerződés aláírását megelőző kellő időben az üzletszabályzatot, a közjegyző pedig az okiratokat felolvasta a feleknek, tartalmát és jogkövetkezményeit megmagyarázta, a felek pedig kijelentették, hogy az okirat tartalma megfelel ügyleti akarataiknak. Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számú ítéletében megfogalmazott szempontoknak, valamint a 2/2014. PJE határozatban írtaknak is.

[10] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság által beszerzett, a felmondás körében kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alkalmatlan volt az ezzel összefüggésben felmerült szakkérdés elbírálására. A szakértő lényeges adatok hiányában végezte el a tartozás kalkulációját, az elbírálandó kérdéstől eltérően nem arra adott választ, hogy a felmondás 2014. február 24-i időpontjában ténylegesen fenn állt-e a II. rendű alperes ott megjelölt hátralékos tartozása. A felek között irányadó, a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 29. §-a értelmében utóbb már vitássá nem tehető felülvizsgált elszámolás tartalmazza a II. rendű alperes időszaki túlfizetéseit. Ebből megállapítható, hogy a felmondás időpontjáig keletkezett túlfizetés nem éri el a felmondáskor már lejárt tartozást, azaz nem állt fenn hátralékot meghaladó túlfizetés a felmondás időpontjában.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresetüknek helytadó határozat meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt) 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseibe, a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésébe, az rPtk. 4. § (4) bekezdésébe, 523. § (1) bekezdés e) pontjába, a DH2. tv. 3. § (2) bekezdésébe, 5. § (2) bekezdésébe, 37/A. § (1) bekezdésébe, a DH1. tv.-be, a 2/2014. PJE határozatba és a 3019/2017. (II. 17.) AB határozat 1. pontjába ütköző módon jogszabálysértő. Felülvizsgálati kérelmükben rögzítették, kérelmüket kizárólag a jogerős ítéletnek az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás miatti érvénytelensége, valamint a felmondás érvénytelensége körében terjesztik elő, a többi kereseti kérelem vonatkozásában nem. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hiánya miatti érvénytelenség körében arra hivatkoztak, hogy zálogkötelezettként arról nem kaptak tájékoztatást, a kölcsönszerződést nem kapták meg, nem nyert bizonyítást, hogy kaptak volna kockázatfeltáró nyilatkozatot. A jelzálogszerződés ilyen tájékoztatást nem tartalmazott. Hivatkoztak arra is, hogy a tájékoztatás, annak tartalma szerint sem tesz eleget az rPtk. 209. §-a szerinti tisztességesség követelményeinek. Alappal gondolhatták úgy a felperesek, hogy a kockázat nem valós, annak nincs reális veszélye, vagy az korlátozott.

A felmondás érvénytelensége körében azt adták elő, hogy az I. rendű alperes által kimunkált tisztességtelenül felszámított összeg 16.284,76 CHF volt, amit egyik fél sem vitatott a per során. Ezen összegből mindösszesen 4.000 CHF-et számolt el tartozásra a bank, amiből egyenesen következik, hogy a II. rendű alperes tartozása ez az összeg volt. A felmondás pillanatában bizonyítottan nem tartozott a II. rendű alperes mint adós, így a felmondásnak helye nem volt.

[12] Az I. rendű és a III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[14] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben azt állították, hogy a szerződéskötést megelőzően nem kaptak tájékoztatást az árfolyamkockázatról. E körben arra hivatkoztak, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást nem írták alá, ahogy a kölcsönkérelmet sem. A tájékoztatási kötelezettség megsértésével kapcsolatban az rHpt. 203. §-át jelölték meg megsértett jogszabályhelyként. A Kúria utal arra, hogy a másodfokú bíróság a fenti tényeket ítéletében nem vitatta, ugyanakkor bizonyítottnak tekintette, hogy a felperesek jelen voltak a szerződéskötést megelőző banki beszélgetésen, egyébként a tájékoztató aláírása hiányának a másodfokú bíróság nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget, mivel a szerződést amely az árfolyamkockázatról is tartalmazott tájékoztatást aláírták.

[15] Az rPp. 272. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjában kifejtettekre is – a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a bizonyítékok mérlegelésére, az rPp. 206. § (1) bekezdésére, mint megsértett jogszabályhelyre nem hivatkoztak. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálhatta, hogy a másodfokú bíróság részéről a bizonyítékok mérlegelése okszerű volt-e és nem foglalhatott állást abban sem, hogy az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel-e az rPtk. hivatkozott rendelkezésének, az EUB és a Kúria vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak. A Kúria utal arra, hogy az rHpt. hivatkozott rendelkezésének megsértése nem eredményezheti a kölcsönszerződés érvénytelenségét figyelemmel a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában írtakra.

[16] A felperesek hivatkoztak a kölcsönszerződés jogellenes felmondására. E körben állították, hogy a felmondás időpontjában a II. r. alperesnek kölcsöntartozása nem volt a tisztességtelenül felszámított összeg figyelembe vételével. A másodfokú bíróság ítélete 51. pontjában részletesen levezette, hogy a II. r. alperesnek a felmondás időpontjában volt megfizetetlen tartozása. Ezen megállapítás helyt állóságának vizsgálatát ugyancsak kizárta az rPp. 272. § (2) bekezdése alapján, hogy a felperesek felülvizsgálati kérelmükben az rPp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére nem hivatkoztak.

[17] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felperesek felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályban fenntartotta.

Záró rész

[18] A Kúria felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű és a III. rendű alperesek felülvizsgálati eljárási – figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az I. rendű és III. rendű alperesek jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – költségének megfizetésére. A felperesek teljes személyes költségmentessége miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

[19] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2021. június 15.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk.bíró

Kúria
VII.Gfv.30.384/2020/7/2

7

A kiadmány hitelével:

/Seres Józsefné/

tisztviselő